

Formular për SYLLABUS të Lëndës

Të dhënat bazike të lëndës	
Njësia akademike	Fakulteti i Agrobiznesit
Titulli i lëndës	Përdorimi i qëndrueshëm i produkteve për mbrojtjen e bimëve
Niveli	Master
Statusi i lëndës	Zgjedhore
Viti i studimeve	2020 - 2021
Numri i orëve në javë	2+2
Vlera në kredi-ECTS	5
Koha-lokacioni	
Mësimdhënësi i lëndës	Prof.asoc.Dr.Ismajl Cacaj
Detajet kontaktuese	044 136 485 ismajl.cacaj@unhz.eu
Përshkrimi i lëndës	
	Kjo lëndë përfshin ciklin e ligjëratave ku mësohen sëmundjet dhe dëmtuesit më të rëndësishëm të kulturave bujqësore siç janë:sëmundjet dhe insektet e drithërave dhe të misrit,sëmundjet dhe insektet e perimeve,sëmundjet dhe insektet e fasules dhe të bizeles,panxhar sheqerit,patates,kolzës,sojës,duhanit,luledielliit,të hardhisë dhe të pemëve.
Qëllimet e lëndës	
	<i>Me këtë lëndë,për studentët e lëmisë së shkencave bujqësore synohen të arrihen këto qëllime themelore:Qëllimi i studimit të lëndës është që studentët t'i mësojnë njohuritë bazë të kësaj lënde si: sëmundjet dhe insektet më të rëndësishme të kulturave bujqësore, metodat e mbrojtjes nga sëmundjet dhe insektet,preparatet kimike adekuate kundër këtyre sëmundjeve dhe dëmtuesve si dhe kohën dhe numrin e spërkatjeve.</i>
Rezultatet dhe të priturat e nxëniës:	
	Ligjëratat nga lënda Përdorimi i qëndrueshëm i produkteve për mbrojtjen e bimëve : *Rezultatet e pritura do të ishin:t'i mësojmë studentët lidhur me rëndësinë e sëmundjeve dhe dëmtuesve, * Të jenë në gjendje t'i identifikojnë sëmundjet dhe insektet te kulturat e caktuara, * T'i mësojnë se cilat janë sëmundjet dhe insektet që shkaktojnë dëme ekonomike, *Kohën e spërkatjes, *Metodat më të reja të mbrojtjes.
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondojë me rezultatet e të nxënit të studentit)	

Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithësej
Ligjërata	2	15	30
Ushtrime teorike laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	5	5
Kontaktet me mësimdhënësin - konsultimet	1	5	5
Ushtrime në teren	1	4	4
Kollokfiume, seminare	2	2	4
Detyra të shtëpisë	1	10	10
Koha e studimit vetanak e studentit/es (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	10	10
Përgatitja përfundimtare për provim	2	5	10
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	1	7	7
Projektet,prezentimet etj	1	10	10
Totali			125
Metodologjia e mësimdhënies	<i>*Prezantimi i temës mësimore në Power Point. * Rast studimi apo detyrë (per orën e ushtrimeve)lidhur me temën e ligjëruar. *Përsëritja e temës paraprake nga grupi i caktuar i studentëve,analiza dhe diskutime.</i>		
Metodat e vlerësimit	Vlerësimi i parë 30% Vlerësimi i dytë 25% Detyrat e shtëpisë ose angazhime tjera 10% Vijimi i rregullt 5% Provimi final 30% Totali 100%		
Literatura bazë	Listoni literaturën e domosdoshme 1.Pireva,I.(1996):Entomologjia e pergjithshme,Prishtinë,Kosovë 2. Susuri,L.(2004):Fitopatologjia,Prishtinë,Kosovë		

	<p>3.Ciglar,I.(1988):Integralna zastita vocaka i vinove loze,Cakocec,Kroaci</p> <p>4.Balaz,F.,Balaz.J.,Tosic.M.,Stojsin.V.,Bagi.F.(2010):Fitopatologija, Novi Sad,Vojvodina</p> <p>5.Cacaj,I.(2014):Mbrojtja e bimëve (Skript interne),Pejë,Kosovë</p>
Literatura shtesë	<p>Listoni literaturën e rekomanduar/shtesë. Listoni literaturën e rekomanduar/shtesë.</p> <p>1.Maceljski & Kišpatic (1987):Zaštita poverca od bolesti, štetnika I korova, Zagreb,Hrvatska</p> <p>2. Kišpatic & Maceljski (1989): Zaštita vocaka od bolesti, štetnika I korova, Zagreb,Hrvatska</p> <p>3. Bici,I.(2011):Manuali I produkteve për mbrojtjen e bimëve,Tiranë,Shqiperi</p>
Plani i dizajnuar i mësimit	
Java	Ligjërata që do të zhvillohet
Java e parë	<p>1.Hyrje,Sëmundjet dhe dëmtuesit e kulturave lavertare, Sëmundjet dhe insektet tek drithrat:Kalbëzimi i rrënjeve – Gaeumanomyces graminis,Fusariozë e grurit – Monographella nivalis,Njollojja e elbit-Pyrenophora graminea,Njollojja e gjetheve të elbit-Rhunchosporium secalis,Ndryshku i zi i grurit – Puccinia graminis, Ndryshku i murrem i grurit-Puccinia recondita.</p>
Java e dytë	<p>2.Hiri i drithrave – Blumeria graminis,Blozë e grurit dhe elbit – Ustilago tritici,U.nuda,Urth i grurit-Tilletia caries, ,foetida,contraversa,Qimka e grurit-Eurigaster maura, Tënja e drithrave-Sititroga cerealella,Tënja e perhimt e miellit-Ephestia kuhniella Zell,Zabrusi i te lashtave-Zabrus tenebrioides,Ushujza e drithrave – Oulema melanopa.</p>
Java e tretë	<p>3.Turigjati i drithrave-Sitophilus granaries,Sëmundjet dhe dëmtuesit tek misri:Njollojjae gjetheve të misrit-Physoderma zea-maydis,Kalbëzimi i kallirit të misrit-Khuskia oryzae,Kalbëzimi i hirtë i misrit-Diplodia maydis, Blozë e misrit-Ustilago maydis,Ndryshku i misrit- Puccinia sorgh-maydis,Vyshkje bakteriale e misrit-Erwinia stewartii,Krimbi i misrit-</p>

	Pyrausta nubilalis, Miza suedeze-Oscinella frit, Sëmundjet dhe dëmtuesit e perimeve:
Java e katërt	4. Domatja: Sëmundjet e gjithit, kercellit dhe frutave : Vrugu i domatës-Phytophthora infestans, Njollojja e zezë e patates dhe domates-Alternaria solani, Kalbëzimi i hirtë-Botrytis cinerea, Vyshklje-Verticilium dahliae, albo-atrum, Vyshkje fusarioze e domatës-Fusarium oxysporum f.sp.lycopersici, Kanceri dhe vyshkja bakteriale e domates-Corynebacterium michiganense, Dosëza e dheut-Gryllotalpa gryllotalpa, Krah bardha-Trialeurodes vaorarium, Sëmundjet dhe dëmtuesit e specit dhe të patlixhanit: Vrugu i specit-Phytophthora capsici, Kalbëzim i hirtë-Botrytis cinerea, Kalbëzim i fryteve të patlixhanit-Phomopsis vexans.
Java e pestë	5. Krimbi i murrem i dimrit-Agrotis segetum, Krimbat tel-Coleoptera, Nematodat e rrënjeve të cilat formojnë gale-Meloidogynae, Sëmundjet dhe dëmtuesit e trangullit, pjeprit dhe shalqinit; Venitja-Fusarium oxysporum, F.solani F.cucurbitae, Kalbëzimi i bardhë-Sclerotinia sclerotiorum, Vrugu i kungulloreve-Pseudoperonospora cubensis, Antraknozë e kungulloreve-Colletotrichum lagenarium, Sëmundjet dhe dëmtuesit e lakres, lakres jeshile. lulelakres dhe rrepkes: Hernia e kryqoreve-Plasmodiophora brassicae, Vyshkje fusarioze e kryqoreve-Fusarium oxysporum f.sp.conglutinans, Vrugu i kryqoreve-Peronospora parasitika.
Java e gjashtë	6. Njollojja e zezë e lakrës Alternaria brassicae, A. brassicicola, Morri i lakrës-Brevicorynae brassicae, Flutura e bardhë e lakrës-Pieris brassicae, Sëmundjet dhe dëmtuesit e sallatës; Pythium spp., Vrugu i sallatës-Bremia lactucae, Sëmundjet dhe dëmtuesit e spanakut: Venitja-Fusarium oxysporum f.sp.spinaciae, Vrugu-Peronospora farinosa f.sp.spinaciae, Ndryshku i bardhë i spanakut-Albugo occidentalis, Sëmundjet dhe dëmtuesit e fasulës : Ndryshku i fasules-Uromyces appendiculatus, Antraknozë e fasulës-Ccolletotrichum lindemuthianum, Njollojja aureole e fasulës-Pseudomonas syringae pv.phaseolicola.
Java e shtatë	7. Bubrreci i fasulës-Acanthoscelides obductes, Sëmundjet dhe dëmtuesit e bizeles: Kallja (Askohitozë)-Ascochyta pisi, Phoma medicaginis, Mycospherella pinodes,, Vrugu-Peronospora pisi, Bubrreci i bixelës-Bruchus pisum, Sëmundjet dhe dëmtuesit e qepqe, hudhres dhe preshit: Vrugu i qepës-Peronospora destructor, Blozë e qepës-Urocystis cepulae, Kalbëzim i bardhë-Sclerotium cepivorum, Insektet, Sëmundjet

	dhe dëmtuesit e karrotes:Tharja e zezë e gjetheve-Alternaria dauci
Java e tetë	8.Kalbëzim bakterial-Erwinia carotovora,Insektet,Sëmundjet dhe dëmtuesit e panxhar sheqerit:Vrugu i panxharsheqerit-Peronospora farinosa,Pikalorja e panxharit-Cercospora beticola, Njollojsja e mbylltë-Phoma betae,Morri i zi i panxharit-Aphis faba,Turigjati i panxharit-Bothinoderes punctiventris,Sëmundjet dhe dëmtuesit e patatës:Vrugu i patatës-Phytophthora infestans,Njollojsja e zezë e patates-Alternaria solani.
Java e nëntë	9.Kromë e pluhurt-Spongospora subterranea,Kalbëzimi i zi dhe kalbëzimi i butë i patatës-Erwinia carotovora pv.atroseptica,carotovora,Virusi i gjetheperdhjes së patates-Potato leaf roll virus (PLRV),Bubreci i patates-Leptinotarsa decemlineata,Sëmundjet dhe dëmtuesit e kolzës:Hernia e kryqoreve-Plasmodiophora brassicae, Kalbëzimi-Sclerotinia sclerotiorum,Kalbëzim i hirtë-Botrytis cinerea,Lulngreñsi i kolzës-Meligethes aeneus, Grërza e gjetheve të kolzës-Athalia kalibri.
Java e dhjetë	10.Sëmundjet dhe insektet e sojës:Vrugu-Peronospora manshurica,Kanceri i trungut-Phomopsis sojae, Insektet,Sëmundjet dhe dëmtuesit e duhanit:Vrugu-Peronospora tabacina,Zjarri bakterial i duhanit-Pseudomonas syringae,pv.tabaci,Mozaiku i duhanit-Tobacco mosaic virus-(TMV),Tripsi i duhanit-Trips tabaci,Sëmundjet dhe dëmtuesit e lulediellit:Vrugu i lulediellit-Peronospora halstedii,Kalbëzimi i bardhë-Sclerotinia sclerotiorum
Java e njëmbëdhjetë	11.Kalbëzimi i hirtë-Botrytis cinerea,Tënja e lulediellit-Homeosoma nebulellum,Sëmundjet dhe dëmtuesit e hardhisë dhe të pemëve:Vrugu i hardhisë-Plasmopara viticola,Hiri i hardhisë-Uncinula necator,Kanceri i pemëve dhe i hardhisë-Agrobacterium tumefaciens, Filloksera e hardhisë-Phyloxera vastatrix,Tënja e perhimt e hardhisë-Polychrosis botrana
Java e dymbëdhjetë	12.Zhuzhaku i hardhisë-Anomala vitis,Sëmundjet dhe dëmtuesit e mollës-Kroma e mollëve-Venturia inequalis, Hiri i mollëve-Podosphaera leucotricha,Kalbëzimi i fruteve-Monilinia fructigena,Psilla e mollës-Psilla mali sch,Morri i gjelbërt i mollës-Aphis pomi.

Java e trembëdhjetë	13.Morri i pergjakshem-Eriosoma lanigerum,Krimbi i mollës-Carpocapsa pomonella,Sëmundjet dhe dëmtuesit e dardhës:Kroma e dardheve-Venturia pirina, Djegëja bakteriale e dardhëve dhe mollëve-Erwinia amylovora,Psilla e madhe e dardhës-Psylla pyrisuga F,Breshkëza e Kalifornis-Quadraspidatus perniciosus,Lulngrënsi i drsdhës i dardhës-Anthonomus piri.
Java e katërbëdhjetë	14.Sëmundjet dhe dëmtuesit e kumbullës:Njolloosja e kuqe e kumbullës-Polystigma rubrum,Tharja e luleve dhe kalbëzimi i fruteve-Monilinia laza,Lia e kumbullës-Plum pox virus (PPV),Breshkëza e kumbullës-Lacarnium corni,Krimbi i kumbullës-Laspeyresia funebrana,Sëmundjet dhe dëmtuesit e pjeshkës: Gjetheperdrehsja e pjeshkes-Taphrina deformans , Gjethebirimi i prunoideve-Stigmina corpophila.
Java e pesëmbëdhjetë	15.Krimbi i pjeshkës-Laspeyresia molesta,Sëmundjet dhe dëmtuesit e qershisë dhe vishnjës:Tharja e gjetheve -Gnomonia erythrostoma,Fshesë e qershisë dhe vishnjës-Taphrina cerasi,Grërza e qershisë-Caliroa limacine,Sëmundjet dhe insektet e dredhzës:Njolloosja e gjetheve të dredhzës-Mycospherella fragariae,Kalbëzimi i hirtë-Botrytis cinerea,Lulngrënsi i dredhzës-Anthonomus rubi,Arra:Njolloosja e gjetheve të Arrës-Gnomonia leptostyla.

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes

Cakto politikat e mirësjelljes konform statusit të UHZ-së.

Për çdo temë mësimore ,studentët do të pajisen me materiale të nevojshme në gjuhën shqipe.Në fund të çdo ore mësimore,grupet e caktuara të studentëve do të angazhohen me detyrë apo rast studimi lidhur me temën e ligjëruar.Rezultatet e arritura nga ajo detyrë, grupet e studentëve duhet t'i prezantojnë dhe t'i diskutojnë në orën e ushtrimeve.

Basic data of the course

Academic Unit:

Faculty of Agribusiness

Subject	Sustainable use of products for plant protection		
Level:	Master		
Course Status:	Elective		
Year of study:	2020 - 2021		
Number of hours per week:	2+2		
Credits - ECTS:	5		
Time / location:			
The professor of the course:	Prof.asoc.Dr.Ismajl Cacak		
Contact details:	044 136 485 , ismajl.cacak@unhz.eu		
Course description	This course covers the lecture cycle in which can be learned the most important diseases and pests of agricultural crops such as: diseases and insects of cereals and maize, diseases and insects of vegetables, diseases and insects of beans and peas, sugar beets, potatoes, colza , soybean, tobacco, sunflower, vine and trees.		
Objectives of the course:	In this course, students of the agricultural sciences aim to achieve the following basic goals: To protect crops from diseases and pests,to learn the basic knowledge of this subject such as: diseases and most important insects, crops, methods of protection against diseases and insects, adequate chemical preparations against these diseases and pests as well as the timing and number of sprayings.		
Learning outcomes:	The courses of the lecture: Sustainable use of products for plant protection * Expected results would be: to teach students about the importance of diseases and pests, To be able to identify diseases and insects in certain crops, * To learn what are the diseases and insects that cause economic damage, * Spraying time, * And the newest methods of protection.		
Student contribution in workload (therefore should correspond with the results of student membership)			
Participation	Hours	Day/week	The total
Lecture	2	15	30

Theoretical/ laboratory exercises	2	15	30
Practical Work	1	5	5
Contacts with the professor / consultations	1	5	5
Field exercises	1	4	4
Mid/end terms, seminars	2	2	4
Homework	1	10	10
Self learning time (at the library or at home)	1	10	10
Final preparation for the examination	2	5	10
Time spent on evaluation (tests, quiz, final examination)	1	7	7
Projects, presentations, etc.	1	10	10
The total			125
Teaching Methodology	<p>* Presentation of the teaching topic in Power Point.</p> <p>* Case study or assignment (for exercises) related to the topic taught.</p> <p>* Repeating the previous topic from the assigned student group, analysis and discussions.</p>		
Assessment methods:	<p><i>First rating 30%</i></p> <p><i>Second rating 25%</i></p> <p><i>Default duties or other commitments 10%</i></p> <p><i>Regular 5% follow-up</i></p> <p><i>Final exam 30%</i></p> <p><i>100% in total</i></p>		
Literature:	<i>List the necessary literature:</i>		

	<p>1. Pireva, I. (1996): <i>General Entomology</i>, Pristina, Kosovo</p> <p>2. Susuri, L. (2004): <i>Phytopathology</i>, Pristina, Kosovo</p> <p>3. Ciglar, I. (1988): <i>Integrated Vine and Grape Protection</i>, Cakocec, Croatia</p> <p>4. Balaz, F., Balaz J., Tosic M., Stojsin.V., Bagi F. (2010): <i>Phytopathology</i>, Novi Sad, Vojvodina</p> <p>5. Cacaj.I. (2014): <i>Plant Protection (Internal Script)</i>, Peja, Kosovo</p>
Additional materials:	<p><i>List the recommended / additional materials:</i></p> <p>1. Maceljki & Kišpatic (1987): <i>Protection of the Poor's Disease, Pests and Weeds</i>, Zagreb, Hrvatska</p> <p>2. Kišpatic & Maceljki (1989): <i>Protection of Diseases, Pests and Weeds</i>, Zagreb, Hrvatska</p> <p>3. Bici, I. (2011): <i>Plant Protection Products Manual</i>, Tirana, Albania</p>
Designed learning plan	
Week	Lecture to be held
I	<p>1. Introduction- Diseases and pests of herbaceous crops, Diseases and insects in cereals: Root decay - <i>Gaeumanomyces graminis</i>, Wheat grove - <i>Monographella nivalis</i>, Elbble-Pyrenophora graminea mulching, Barley-Rhunchosporium secalis, Rhubarb Wheat - <i>Puccinia graminis</i>, Wheat Wheat-Puccinia</p>

	recondita.
II	2. Grain Wheat - Blumeria graminis, Wheat and Barley Soybean - Ustilago tritici, U.nuda, Wheat Urinality - Tilletia caries,, foetida, contraversa, Grain Grain Eurigaster Maura, Wheat Grain - Sititroga cerealella, Flourish of flour-Ephestia kuhniella Zell, Zabrusi of the crops-Zabrus tenebrioides, Feeding of cereals - Oulema melanopa.
III	3.Turvey of cereals -Sitophilus granaries, ailments and pests to corn: Corn-melting-Physoderma zea-maydis, Corn- decay-Khuskia oryzae, Cornish corn blight-Diplodia maydis, Maize blossom-Ustilago maydis, Maize Rye-Puccinia sorgh-maydis, Maize Bacterial Sorbet-Erwinia stewartii, Maize Crime-Pyrausta nubilalis, Swedish Mica-Oscinella Frit, Diseases and Vegetable Pests:
IV	4. Tomato:Leaf diseases, Wheat and Fruit Diseases: Wheat-Phytophthora infestans, Black Potato and Tomato Blubbery-Alternaria solani, Gray-Botrytis cinerea, Vyshklje-Verticilium dahliae, albo-atrum, Fusiar Fusible Tumbler -Fusarium oxysporum f.sp.lycopersici, Cancer and bacterial suture of the tomato-Corynebacterium michiganense, Geese-Gryllotalpa gryllotalpa, White wool-Trialeurodes vaorariorum, Diseases and pests of pecorino and patexin: Specimen-Phytophthora capsici vulture, Flurry of turnip-Botrytis cinerea, rotten fruit of patlixhanit-Phomopsis vexans.
V	5. Winter worm-Agrotis segetum, Worms of Tel-Coleoptera, Nematodes of roots forming gale-Meloidogynae, Diseases and pests of cucumber, melon and watermelon; Venitura-Fusarium oxysporum, F.solaniF.cucurbitae, White decay -Sclerotinia sclerotiorum, Pumpkin pumpkin-Pseudoeperonospora

	<p>cubensis, Squash pumpkin-Colletotrichum lagenarium, Diseases and pests of cabbage, green cabbage.lulelakre and radish: Crusher hernia-Plasmodiophora brassicae, Fusarium fusion fusions-Fusarium oxysporum f.sp. conglutinans, the rope of the crests-Peronospora parasitics.</p>
VI	<p>6. Black cabbage shrub Alternaria brassicae, A.brasicicola, Cabbage-Brevicorynae brassicae, White cabbage butterfly-Pieris brassicae, Diseases and pests of the lettuce; Pythium spp., Lettuce-Bremia lactucae, Diseases and pests sputum: Venitura-Fusarium oxysporum f.sp.spinaciae, Vrugu-Peronospora farinosa f.sp.spinaciae, Spangle white rye-Albugo occidentalis, Bean diseases and pests: Beetroot rhizome-Uromyces appendiculatus, Beetroot anthracenosis-Ccolletotrichum lindemuthianum , Hemorrhoid aureolus-Pseudomonas syringae pv.phaseolicola.</p>
VII	<p>7.Bean ants -Acanthoscelides obductes, Diseases and pests of peas: Asparagus - Ascochyta pumas, Phoma medicaginis, Mycospherella pinodes, Vuru-Peronospora pista, Bubrreci of pea-Bruchus pisum, Diseases and pests of shrubs, garlic and Exposure: The Peruvian Disturbance Vessel, Sesame Plant-Urocystis cepulae, White-Sclerotium cepivorum, Insects, Diseases and Pests of Carrot: Black Leaf Drying-Alternaria dauci</p>
VIII	<p>8. Bacterial bruising-Erwinia carotovora, Beetroot-Cercospora beticola, Honeycomb-Phoma betae, Black beetroot Aphis faba, Beetroot Security -Bothinoderes punctiventris, Potato ailments and potato pests : Potato worm-Phytophthora infestans, Black potato digestion-Alternaria solani.</p>
IX	<p>9. Chromium-Spongospora subterranea, Black decay and soft potato decay-Erwinia corotovora pv.atroseptica, carotovora, Potato leaf rroll virus (PLRV) potato-decay virus, Bubatella patatine-Leptinotarsa decemlineata, Diseases and pest pests: Crusher hernia-Plasmodiophora brassicae, Scurvy-</p>

	Sclerotinia sclerotiorum, Gray-blossoming Botrytis cinerea, Melanthus aeneus flounder, Grass of leaf
X	10. Diseases and Soybean Insects: Vero-Peronospora collage-Athalia calber Manchurica, Trunk Cancer-Phomopsis Soya, Insects,
	Diseases and Pests of Pigs: Vrugu-Peronospora Tabacina, Bacterial Tobacco Fire-Pseudomonas syringae, pv.tabaci, Tobacco Mosaic Mosaic virus- (TMV), Trips of tobacco-Trips tabaci, Diseases and pests of sunflower: Sunflower-peronospora halstedii, White-Sclerotinia sclerotiorum
XI	11. Grain-Botrytis cinerea, Sunflower-Homeosoma nebulellum, Diseases and pests of vines and trees: Grappa vine-Plasmopara viticola, Grape vulture-Uncinula necator, Fruit and vines-Agrobacterium tumefaciens, Fillers of the vine-Phyloxera vastatrix, The Perch of the Vine-Polychrosis botrana
XII	12. Grape vulture-Anomala vitis, apple ailments and pests-apple cherries-venturia inequalis, apple grape-Podosphaera leucotricha, fruit decay-Monilinia fructigena, apple psylla-psylla mali sch, apple green apple- Aphis pomi.
XIII	13. Cropland sorghum-Eriosoma lanigerum, apple worm-Pomponella carpocapsa, aortic aneurysm and pest species: Pear-pear-pyruvian venturia, bacterial spores of pear and apple-Erwinia amylovora, major psyche Psylla pyrisuga F, turtle of the Kalifornis-Quadraspidiatus perniciosus, the Floodstick Floodnut-Anthonomus piri.
XIV	14.Plague Diseases and Plague: Plum Red Rosemary-Polystigma rubrum, Drying of flowers and fruit decay-Lush Monilinia, Plum-plum plum (PPV) plum, Plum turtle-Lacarnium corni, Plum-plum- Laspeyresia funebrana, Diseases and pests of peach: Peach seedlings-Tapromina deformans, Prunus leaf-Stigmina corpophila.
XV	15. Peppercorns-Laspeyresia molesta, cherry and sorghum diseases and pests: Drying of leaves -Gynaea

	erythrostoma, Cherry blossom and cherries-Taphrina cerasi, Cherry raspberry-Caliroa limacine, Disease and insect fungus: Foliage foliage strawberry-Mycoospherella fragariae, Gray-Botrytis cinerea turbidity, Anthonyanus rubi, Arthropods: Artificial foliage-Gnomonia leptostyla.
	Academic Policies and Rules of Conduct:
	<i>For each teaching topic, students will be provided with the necessary materials in the Albanian language. At the end of each lesson, certain groups of students will engage with a task or case study on the topic taught. The results obtained from that task should be presented and discussed by the groups of the students during the exercise classes.</i>

Forma e shkurtër

Lënda: Përdorimi i qëndrueshëm i produkteve për mbrojtjen e bimëve

Mësimdhënësi: Dr.sc.Ismajl Cacaj,prof.asoc.

Përshkrimi i lëndës

Kjo lëndë do të përmbajë studimet mbi sëmundjet dhe dëmtuesit kryesorë të kulturave bujqësore më të rëndësishme siç janë:vrugjet tek hardhija e rrushit,tek perimet,tek kulturat industriale ,hiri tek hardhija e rrushit,tek molla,tek perimet,njolllosja e zezë tek patatet,kanceri i pemëve tek pemët frutore,djegëja bakteriale tek pemët,fusariumet tek gruri,krimbi i mollës dhe dardhës,dosëza e dheut,morrat e gjetheve,psilla,krimbat tel,doseza e dheut etj.

Rezultatet e pritura të nxënies

Nga studentët pritet që duke i njohur këto sëmundje dhe dëmtues të jenë në gjendje të ndërmarrin masat adekuate për mbrojtjen e kulturave bujqësore,gjithmonë me qëllim të arritjes së rendimenteve sa më të larta dhe të cilësisë së lartë.

Pas një kursi te zotëruar me sukses,studentët pritet që:

* Të njohin sëmundjet dhe dëmtuesit më te rëndësishem te kulturave bujqësore dhe të jenë në gjëndje të menaxhojnë me sukses farmën bujqësore aty ku punojnë.

*Duke njohur simtpomat që shkaktojnë sëmundjet dhe insektet dhe duke e ditur biologjinë e tyre do të jenë në gjendje që të përcaktojnë kohën dhe numrin e spërkatjeve.

*Pasi që janë të njoftuar me pragun kritik gjithashtu do te jenë në gjëndje që të caktojnë momentin e spërkatjes.

*Të jenë te kujdesëshem në zgjedhjen e preparateve kimike për spërkatjen e kulturave bujqësore.

*Ne veqanti do te kenë kujdes që numri i spërkatjeve brenda një vegjetacioni të jetë sa më i vogël,në mënyrë që prodhimet bujqësore të jenë sa më te shëndosha dhe kualitative.

Metodologjia e mësimdhënies

Prezantim i leksioneve përmes diapjektorit, dialog me studentë, prezantim të seminareve, ushtrime mikroskopike.

Metodat e vlerësimit dhe kriteret e kalueshmërisë;

Vlerësimi i parë: 30 %,

Vlerësimi i dytë: 25%,

Detyrat e shtëpisë ose angazhime tjera 10%,

Vijimi i rregullt 5%,

Provimi final 30%,

Totali 100%

Mjetet e konkretizimit /TI;

Projektori,material me simptoma të sëmundjeve dhe insekteve,insektarium,ushtrime në teren.

Raporti ndërmjet pjesës teorike dhe praktike të studimit :3:2

Literatura:

- 1.Pireva,I.(1996):Entomologjia e pergjithshme,Prishtinë,Kosovë
2. Susuri,L.(2004):Fitopatologjia,Prishtinë,Kosovë
- 3.Ciglar,I.(1988):Integralna zastita vocaka i vinove loze,Cakocec,Kroaci
- 4.Balaz,F.,Balaz.J.,Tosic.M.,Stojin.V.,Bagi.F.(2010):Fitopatologjia, Novi Sad,Vojvodina
- 5.Cacaj.I.(2014):Mbrojtja e bimëve (Skript interne),Pejë,Kosovë

The short version

Course: Sustainable use of products for plant protection

Course description

This course will contain studies on diseases and major pests of the most important crops such as: grape vines, vegetables, industrial crops, ash on grape vines, apples, vegetables, black spots on potatoes , fruit cancers in fruit trees, bacterial burns in trees, fusariums in wheat, apple and pear worms, soil dosage, leaf lice, psilla, wire worms, soil dosage etc.

Expected learning outcomes:

Students are expected to be aware of these diseases and pests and also should be able to take appropriate measures to protect crops, always with the aim of achieving the highest yields and the highest quality...

After successfully completing a course, the students are expected to:

- * Recognize the most important diseases and pests of agricultural crops and also to be able to manage successfully the farm where they work.
- * Knowing the symptoms that cause diseases and insects and knowing their biology will be able to determine the timing and number of sprays.
- * Once they are aware of the critical threshold they will also be able to set a timing of spraying.
- * Be careful in choosing chemical preparations for spraying crops.
- * In particular, care will be taken to keep the number of sprays within a vegetation as low as possible so that agricultural produce is as healthy and qualitative as possible.

Forms of teaching and learning

Presentation of lectures through slide projector, dialogue with students, presentation of seminars, microscopic exercises.

Assessment methods and passing criteria

First evaluation: 30%,
Second assessment: 25%,
Homework assignments or other commitments 10%,
Regular attendance 5%,
Final exam 30%,
Total 100%

Means of concretization / IT

Projector, material with symptoms of diseases and insects, insectarium, field exercises.

The relation between theoretical and practical part of the study: 3:2

Literature:

1. Pireva, I. (1996): General Entomology, Pristina, Kosovo
2. Susuri, L. (2004): Phytopathology, Pristina, Kosovo
3. Ciglar, I. (1988): Integrated Vine and Grape Protection, Cakocec, Croatia
4. Balaz, F., Balaz J., Tosic M., Stojsin.V., Bagi F. (2010): Phytopathology, Novi Sad, Vojvodina
5. Cacaj, I. (2014): Plant Protection (Internal Script), Peja, Kosovo

